

تۆرك يوردى

ناشرى: تۆرك يوردى

مدبرى: آق چوره اوغل يوسف

۷۴
۵
يىل ۶ جلد ۱۲ سانى ۱۳۵

۲۴ مايس ۱۳۳۳

۱۳۳۳ سانى ۷

آجیق فکرلی اولان او کنج استابولده اینی تحصیل کورده و عودت ایتمش، مکتب و مدرسه لرک
اصلاحه باشلامش ایدی.

ایشته بو شهره کایر کایر برنجی ایشم بو ذات ایله مخدومنی زهارت ایتک اولدی. هر ایکسینی
مدرسه نیک اولوسنده بولدم. لیلی اوله رق اوچ دورت یوز طلبه سی بولان بو مدرسه نی صغیره
آردقلری کی، یاناق خانه ایله درس خانه و مطالعه خانه لری ده بربرندن آیرمق اقتضا ایتمش.
درس لری اویمان بویوکلر ایله کوچوکارلر ده آراری آیریلق ایستیلیمش؛ طلبه دن ماعدا اون بش
یکرمی قدر هیئت تعلیمیه ایچونده آروجه بر تدارکی مناسب کوریلش. بو اصلاحاته کوره مدرسه
بناسنک تقسیمات داخله سنده بعضی تعدیلات اجرایی ایجاب ایتمش. پدرله اوغل اوسته لک،
مرافوزلرک یا یقمده بولندقلری تعدیلاته نظارت ایدیورلردی. بی کورنجه بک زیاده ممنون اولدیلر.
آرتق بن آنلرک مسافری ایدم...

سیاحتمدن عودتده آلمش اولدیقم مکتوب و مدرسه لرک کشادیله تدریساته باشلانیمش
اولدیغنی تبشیر ایدیوردی. ذاتاً معتبر اولان بو مکتب و مدرسه نیک اصلاحات اخیره سییه اعتباری
برقات ده ایتمش. امور اداره و اصول تدریس خصوصنده کی یکیلکلر معلمین و متعلمینک شوق
و نشاطی آرندیرمش، هرکس بویوکلر امیدلر ایله چالیشمه باشلامش...

ایکی آی سوکرا آلمش اولدیقم مکتوب برقارا خبر کتیر یوردی. علم آدملرینه مخصوص صفوت
و صمیمیت ایله عمومی خیرخواهلقدن باشقه دوشونجه سی اولیان مدرسه ک و نده روس ضابطه مأمورلری
طرفندن تحریات اجرا ایدیلش؛ بو وقعه دن براییکی هفته سوکرا یته اونخر یجیلر مراجعت ایدرک ایکنجی
دفعه اولق اوزره تنبیهات اجراسنه مأمور اولدقلری سویلشار. و برده خدانکرده اوچونجی دفعه
وقوعه کله جک تنبیهاتک دئی، صورتیه نیجه لته جکفی علاوه ایتکی ده اونوتمامش لردر.

صلیم نایب

مطبوعات

طاشر اغز تهری آده سنده

کچن ۱۳۳۱ سنه سنک لسانی حادثاتی اجمال ایدرکن، ودها یاقین زمانلرده - اکثری ایشلریمز
کی بر مودا تقلیدی صورتیه باشلانوبده بو کون سونمش اولان - نفوس مسئله سی مقاله لرینی بر
مطالعه دن کچیررکن، طولایسیسیله طاشر اغز تهرندن ده بحث ایتمش ایدک. ملتکزک چوقلقنک تنویر
و تربیه سی خصوصنده استانبول اغز تهرندن ده مهم و آغیر یوکلر یوکلیمش اولدقلری ظن ایتدیکنمز
بو اوزاقده کی آرنداشلریمز دأثرینه بر قاج سوز سویله مک ایستوروز. بزه، چوقندن بری دوشونمکده
اولدیقمز بو سوزلری سویله مک فرصتی قونی و الیسنک ده کیشمه سی و بونک اینی بر نتیجه سی اولق
اوزره قونی ده چقان، بابالار، غز تهنک، یکی بر شکله، کیرمک اوزره بولنمه سی و برمشدر.

«اتحاد و ترقی جمعیتی» نیک فعال اعضا لرندن اولوب، عثمانلی - تورک مملکتینک کندی مکتبلرندن
یتیمه لرک قائم مقامق، متصرفلق کی داخلی اداره ایشلرندمه نافع خدمتلرده بولنش اولان معمر بک

اقدی، بوندن اوج دورث آی اولیسنه قادار سیواس والیسی بولمقده ایدی. سیواسده بولندی صرم-
لرده کوستردیکلری فعالیتی، مایتپوردلکئی، کنجلك وقادینانی حمایه سی اوزمان سیواس غزتلرندن
تقدیرلرله اوقویوردق. طاشرا غزتلرینی، طاشراک مدنی حرکتلرینی دایما یاقیندن تعقیب ایتک
امانی کودن «تورک یوردی» ایچون، اوزمانلر، آناتولینک الک فعال والیری قسطمون والیسی
طاطف بکله سیواس والیسی معمر بک کوردونیوردی. ملتیز ایله برابر اداره آدلریمزکده ملتینی
سوهن آدلرندن اولماسی آرزو ایدن تورکچیلر، «تورکک ایچ یوردلرندن بری اولان سوکیلی قونییه»
معمر بکک کله سندن طبیعی سوینه جگاردی. معمر بکی خلی اسکیدن طاتیان قونییه، کندیسک تورکچیلکئی،
مشاورلینک والی حقیقته اورایه کلمه سنده «فرمانن هاپورک اوقونییشده» سربستهجه کوستردیلمشدر؛
بو رسمی مراسیمده ارمایه، یورد، نورایه کی تورکچیلک تعبیرلینک هپسی قوللانیلمشدر. «بوگون»
ملیتپور والیرینی «باشلرنده کورمکله اوکسوزاک دوینولری، موطلو ونورلی برامیده انقلاب ایدن»
قونییه کنجلی، والیری حقنده «موفقیتلریکیز کنه چلکک امید کی بارلاق ودانم اولسون،
یا قدریشی اوز یورد کازندن اولو ناکری» صوغملشدر.

۱۲ مارتیه مصادف برشبه کونی قونییه تورک اوجانی طرفندن پاییلان «ارکند قریه» بارامنده
بالذات اشتراک ایتمش اولان والی بک «بابالق» غرته سنه ملی برشکل ویرمکله جدآ اسابت ایتشلردر. بوکونه
قادار کورمش اولدیغمز سیاسی واجتماعی تجربهلرندن آرق آ کلاشیلیمشدر که سیاسی، اجتماعی واقصادی
غایهلریمز ملتچیلک اولمالیدر. سیاسی غایه من تورکچیلکدن باشقه برشی اولاماز؛ زمانیه «تورک یوردی» نه
اعتراضلرده بولونان براستانبول غرته سی ده بومهم نقطه بی بوندن بش آئی آی مقدم «افلاس واسطفاه
مقاله سیله اعتراف ایتشدی. هیچ شبهه ایتمیوروز که بوکونک معترض مجموعه لری ده، یاقینده، طوغری بی
کوروب تسلیمه مجبور اوله جقلردر.

«ملی جریانلری تعقیب و اشترایتمک، ملتک عزت نفدنی، نقشه اولان ایتدینی تربید ووقایه
ایتمک، اجتماعی دردلریمزه سبق سبق تماس ایدرک اصلاحنه چالیشیق، ملی اقتصاد وزراعت،
صنایع و تجارتی تشویق وحمایه ایله ملتک بوتون حیاتی منفعتلرینی مدافعه ایتک، ملی ادبیات، ملی
حرنه دائریلر یازمق اوزره»، «بکی برشکله کیردن «بابالق» کرچکدن شایان دقتدر. مقاله لرینک
طرز ترتیب وتوزیعنده مهم برترقی حاصل اولمشدر. اقتصاد، زراعی، تربیه وی وسانی
حادثه لری «ملی فعالیتلر» سرلوحه سی آئنده رقم صرم سیله طوبلایشی، محلی حوادثی صحیه، بلدییه
وسائر قسملرینه تقسیم و بو تقسیمات داخلمده تالی ترتیبانی، وهله ۳۷۴ نجی صاییشنده وظیفه سی
اهمال ایدن بلدییه بک لزومی تنبیهانده بولماسی جدآ کوزلدر. مقاله لریک طرز تقسیم وتوزیعنده
طاشرا غزتلرینک ذم کل، استانبول غزتلرینک بیله بالالک بکی شکلی برار مشق اتخاذا ایتهلری
لازمدر، دییه جگمز کلپور، [بوراده، احمد امین بک باشنه کچرگدن صوکره شکلا و مسأ خیلی
ترقی ایتمش اولان «صباح» رفیقمری استنا ایدیوروز،]

۳۷۴ نجی صانی «بابالق»، ملی فعالیتلر مبحثده «ادمان یوردی» ندن بحث ایدرکن «بو ادمان
یوردی، مقدما سبق والی حسن ک زماننده انشا اولندی و جهله، خلقت کیده مبهجکی قادار

اوزاق بر محله ده کل، شهره بک یاقین، یایان کیدیله بیله جک بر محله یایلا جقدر. « دیور. ۳۷۵ نجی سایینده غزته نك شکل و مندرجانه دأر اصلاحاتدن بحث ایدرکن « بعض سبیلر » و « اوقاق دوشونجه لر » دولایسیله شیمدی یه قدار بو اصلاحاتک یایلماسی ممکن اولمادیغی سویله یور، و بو صورتله « بابالق » ک شیمدی یه قدار ملی بر شکله کیرمه مسی سینی کچنلره، قونیه ده بولنوب کیده نلره یو کله نك ایستور .

بو بزده عادتاً بر خسته اقدر . کیده نلرک آرقه سندن بردانه بیله اولسون طاش آتماز سق، جائر سیقیلیر . کیده نلره کندی زمان واققداریله متناسب بر خدمت کورمش اولاجقدر . سز کندیگز ملتپرور ایسه گز، او آدمده وظیفه سی یاممادی ویا یا کلس یادی ایسه نه ایچون او زمان صوصدیگز؟ شیمدی کونی کچدیکن سوکره طاش آتقدن نه چیقار؟ .. بزم بو خسته لغمز، یالکیز وظیفه باشندن کیدن و چکیلنلره قارشى ده کل ، نولورله قارشى بیله کندی موجودیتی کوسترمدن قالمیور: بز، بر جنازه دن بحث ایدرکن ، احتفال و مراسمه حاضر بولونان پاشالری، بک افندیلر حضراتی صایمقله اکتفا ایدررز... عین مدبرک امضاسی آلتنده چیقان عین « بابالق » ک سابق ویا اسبق والیرک غیرت و همتلرندن، حمیت و ملیت پرورلکلرندن بحث ایدرک چیقان باش مقاله لری، مدحیه لری قولله کسیونمزدده بو کون بیله دوریور. ۳۷۰ نجی سایی بابالق « ارکنه قون یارامی قونیه تورکک حیاتنده اوچنجی یاشه کیریور. « دیور، اوج بیلدنبری ارکنه قون یایمغه فرصت و حریت بوله بیلهن و - کچن سنه قولله کسیونمده کوردیکمز وجهله - بونک تفصیلاتی « بابالق » درج ایتدیرمه بیلهن قونیه کنجلیکی - ایسته مش اولایدی ! - بو کونه قدار غزته دهاملی بر شکله کیرمش اولوردی . تورکک غمغه سی یو یوکاره حرمتدر ، تورکک سجه سی تسلسل و انتظامدر، عسکرلکدر. اوت ! اصلاحات و تجدیدی آرزو و تقدیر ایدررز، آلقیشلارز . فقط اسییدن امک و کوچ صرف اولنمش اولان ایشلرک - متشبثلریک خاطرلریله برابر - قیرلوب آتیلماسی ، تسلسل و انتظامه خلیل کتیریله سی تورککک غمغه سنه ، تورکک سجه سه اوینون بولاماز .

بزم خاطریمزه ملیت کلدیمی اکثریا « شوم نیرم » قابلیورز ، چوق زمان « نیم کینمدر . « دیهن « شیعه خصوصت « اربانه طاقلیورز . مثلاً ۳۷۰ نجی سایی « بابالق » ده ده « قلیلمزده بریکن سونمز کینک اثرلری البته بو ریاکار اوروپایه کوستره جکمز... « دنیلور. حالبوکه، فکر منجه بز، باشقه لره دوشمان اولمقدن زیاده کندی میز، کندی ملت میز سوملیز . بزى قورتاراجق قوت، کین و خصوصتدن فضله سی و غیرتدر . ایش ویمشدر . نتیجه یی منفیده دکل مثبتده آراملی یز .

آوروپاده انقلاب دورم سندن اول بر چوق حکیم محررلر ، طبیعتده دونمک آرزوسیه طیبیلکی آرازکن ، جمعیتده جانلی اولارق یاشایان و مقدس صاییلان بعض مؤسسه لره آجیق هجوملرده بولور نیورلردی . بو آجیق هجوملرک نتیجه سنده اوموان فائده لردن زیاده بلکه عکسی تأثیرلر حصوله کلشدر . متجددلرک دشمنلریک آرتما سنه سبب اولمشدر . تورکچی کنچلره ، سوکیلی آرقداش لریمزه ، بو خصوصده براز احتیاط توصیه ایدررز . « بابالق » ، ملیت و تورکچیلک مسئله لرندن بحث ایدرکن بو احتیاطی براز آلدن قاجیر برکی اولیور . بو دوینوی بزده بالخاصه م. م. بکک مقاله لری ویریور . آرتق اجتماعی

مؤسسەلریمز انقلاب یولنه کیرمشدور. جمعیتمده یاشایان تلتی و اعتیادلر، شیمدی مودا اولان بر نصیر ایله قیمت حکملری دائمی حالده قالاماز. بالخاصه بویوک انقلاب زمانلری، قیمت حکملرینک فوری تحول و یا تبدللری آتی دیمکدور. جمعیتمک خارچندن، مثلاً دیگر جمعیتمکدن کان منفی قوتلر، هجرتلر، اقتصادی تضییقلر، وصالین خسته لق کبی بر جوق داخلی و طبیعی فلاکتلر، علومک ترقیسی و ساتره کبی بر جوق عوامل، تلقیات اجتماعیته قیمت حکملرینک، عادات، عرف و اخلاقک تحول و تبدلنده بک مهم رول اوینادلر. بوکون، بو عواملک بر چوغینه معروض بولونان عثمانلی تورک جمعیتی شبهه یوق که یارین دهه باشقه قیمت حکملرینه مالک اولاجقدور. تلقیات اجتماعی، عادات، صرف، اخلاق و ذوق بوکونکیدن بو سوتون باشقه اولاجقدور... بز، آوروپایه نه قادیار یاقیندن تماس ایدرسهک، اقتصاداً نه قادیار انقلاب کچیررسهک، علم و صنعت اعتباریله نه قادیار ترقی ایدرسهک ملیته قارشى قورولان سدرک او قادیار چابوق بیقلدیغنی، کرینلن باغلوک او قادیار آز زمانده جورودیکنی کورمیش اولوروز.

بزم فکر منجه آرتیق علمیمزک، بالخاصه طاشرا آرقداشلیمیزک، بوتون یازیلى غایت عملی و مادی اولمالیدور. محلی حیاتک تجلیاتندن اولان اقتصادی، زراعی، تجاری، تربیه وی و اجتماعی حادثلر، نظریات و مجرداتدن اوزاق اولوق شرطیله - علمی و آکلاشیلیر بر صورتده تحلیل، مناقشه و تنقید ایدیلیدر. مثلاً خیال میال بیله آرسچه بیلدیگمز روس اختلاقی، قونییه تورکینه اوزون، عمومی، مهم و شاعمرانه سطرلر آراسنده آکلانمغه چالیشمقدن زیاده اونک کندیسنک ترلارین، «سیرمائی باشاق» لری، بونلرک ابی ایشله نیلمه سی، کوزمل و چوق یتشدیریلمه سی یوللری کوسترمک دهابک جوق قایدیلیدر. هله ۳۷۶ نجمی صابی «بابالق» ده بر سورغو شکلنه قونییه رق مناقشه یه دعوت ایدیلش اولان «انسانلرک مدنی بالطبع اولوب اولماسی» مسئله سی، اکین و ملوپراق آراسنده باشاق محبوریته اولان قونییه تورکلری ایچون ده کل، فکریات و خیال طالنده یاشایان برقیلس ف ایچون بیله آزلزوملی شیلردندور.

غزته لرده خلقک آکلایامادینی بو مجرد و عمری شیلرک جوق یازیلماسی، او قویانلرک فکرلری دومانی خیال و مجردات ایچنده قاریشیدیرر، جدی و ایش آدملری غزته دن صوغوتیر. غزته، حیات و معیشتده بر ایشه یارایان عامل اولمقدن چیقار، ایشلرلرک وقت اولدیرمه نه یارایان بر اکلنجه یرینه اینر. خلق آکلایامادینی شیلره ده کل، آکلادینی، کندی کوزیله کوروب بیلدیکی و یا اسکیدن ایناندیغنی شیلره مصراق ایدور. یرلی حیاتدن یرلی حیاتده موفق اولانلرک، بویوک فعالیت کوسترمه نلرک احوالندن بحث اولنورسه، غزته یه هم خلقک مصراق آرتمش اولور و هم او غزته دن عبرت، اورنهک و فائده آلتور. بو خصوصلری تشریح ایچون طاشرا غزته لرندن بعضلرینی دهه تدقیق ایدمکچک. — ز. م.